

Fenntartható rendezvényszervezési útmutató

Elméleti rész

Készítette:

- MaReSz Titkárság*

Szakmai lektorok:

- Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem, Nemzetközi Gazdálkodás Kar, Turizmus és Vendéglátás Tanszék**
- Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Turizmus Intézeti Tanszék***

Kézirat lezárva • 2025. 09. 29.

* Márkus Éva

- A MaReSz Titkárság munkatársa, közgazdász, társadalomtudományi és gazdasági szakfordító, ESG mesterképzés hallgató

** Dr. Boros Kitti

- Adjunktus, Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem, Nemzetközi Gazdálkodás Kar, Turizmus és Vendéglátás Tanszék

***Dr. habil Lőrincz Katalin

- Egyetemi docens, dékánhelyettes, Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Turizmus Intézeti Tanszék

<u>Előszó</u>	3
<u>Bevezetés</u>	4
01 <u>Definíciók, keretrendszerek, irányelvek és szabályozás</u>	5
<u>A fenntarthatóság klasszikus definíciója és főbb alapelvei</u>	5
<u>Agenda 2030 – az ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok (Sustainable Development Goals – SDG-k) keretrendszere</u>	5
<u>Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia</u>	7
<u>CSRD és CS3D irányelv</u>	8
<u>A magyar ESG törvény és a KKV-knak nyújtott támogatási eszközök az ESG megfelelés elősegítésére</u>	8
<u>Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK) Bridge to Benefits fenntarthatósági Mesterkurzus</u>	12
02 <u>Nemzetközi és nemzeti fenntarthatósági szabványok és tanúsítványok a rendezvényszervezésben</u>	13
<u>ISO 20121 – szabvány a rendezvények fenntarthatóságáért</u>	13
<u>GSTC MICE Szabvány – helyszínek, rendezvényszervezők, események és kiállítások számára</u>	13
<u>Good Travel Seal tanúsítvány</u>	15
<u>Green Key környezetvédelmi minősítési rendszer</u>	15
<u>EarthCheck minősítés</u>	15
<u>Events Industry Council Sustainable Event Standards</u>	16
<u>KÖVET Egyesület Zöld Rendezvény Minősítés</u>	16
03 <u>Zárógondolatok</u>	17

Előszó

Kedves Olvasó!

Meghatározó szakmai szövetségként fontos küldetésünknek tartjuk a **fenntarthatósággal kapcsolatos szemléletformálást**, a magyarországi rendezvényágazat fenntarthatósági célú átalakításának előmozdítását. Ennek fontos eszköze az ESG-keretrendszer (Environmental, Social, Governance) megismerése, amely a fenntarthatóság vállalati szintű, mérhető megvalósítását szolgálja a környezeti, társadalmi és vállalatirányítási szempontok integrálásával.

Első ránézésre kissé bonyolultnak tűnhet a vonatkozó nemzetközi és hazai szabályozási környezet, valójában azonban az irányelvek, jogszabályok, keretrendszerek és stratégiák egymásra épülnek, és egy közös célt szolgálnak: az **ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok** (Sustainable Development Goals – SDG-k) elérését. Ezek rövid ismertetése is része a jelen kiadványnak.

Meggyőződésünk, hogy az egyéni cselekvés fontos, de nem elegendő: **közösségi összefogásra van szükség minden szinten annak érdekében, hogy sikerre vigyük a világméretű törekvést. Ebben van fontos felelőssége a rendezvényszervező ágazat szereplőinek, a MICE-közösségnek is.** Szeretnénk rámutatni arra, hogy nem csak a jogszabályi megfelelés és versenyképességünk megőrzése okán elengedhetetlen a fenntarthatóság ügyének támogatása: a tét nem kevesebb, mint a globális emberi civilizáció fenntarthatósága. A 12-es számú SDG cél a „**Felelős fogyasztás és termelés**”, amelynek 12.6-os alcélja arra **ösztönzi a vállalkozásokat, hogy fenntartható megoldásokat alkalmazzanak, és ezeket mutassák is be. A MaReSz jelen kiadványával ehhez a célhoz kíván aktívan hozzájárulni.**

A MaReSz Fenntartható rendezvényszervezési útmutatója (továbbiakban Útmutató) két önálló egységből áll. Az első, elméleti rész, röviden bemutatja a releváns fogalmakat, szabályozási kereteket, nemzetközi és hazai irányelveket, valamint a legfontosabb szabványokat. A második fejezetben pedig gyakorlati példák és megoldások kaptak helyet, a HighVibes fenntartható rendezvényügynökség szerkesztésében. Ehhez kapcsolódóan összeállítottunk egy **Fenntartható rendezvényszervezési ellenőrzőlistát** is, amelyet minden rendezvény tervezésekor, lebonyolítása során és lezárásakor ajánlott használni. Segítségével végiggondolhatók a legfontosabb fenntarthatósági szempontok.

Az Útmutató összeállítását megelőzően kérdőíves kutatással és mélyinterjúkkal tártuk fel a hazai rendezvényszakma működési környezetét fenntarthatósági szempontból. E kutatás eredményei is segítettek abban, hogy kiadványunk a meglévő helyzetre, kihívásokra és lehetőségekre reflektáljon.

Útmutatónkban kiemelten ismertetjük a **Fenntartható Turizmus Világtanács** (angolul: Global Sustainable Tourism Council, röviden: GSTC) által a MICE szektorra kidolgozott ***GSTC MICE Standard*** fenntarthatósági szabványrendszert, melynek hivatalos magyar verzióját – a GSTC partnereként – a MaReSz készítette el. A rendezvényhelyszínekre, rendezvényszervezőkre és rendezvényekre/kiállításokra kidolgozott kritériumrendszer **hivatalos magyar verzióját elérhetővé tesszük annak érdekében**, hogy ezzel is segítsük az iparági szereplők felkészülését a fenntarthatóbb működésre és a releváns nemzetközi tanúsítványok megszerzésére.

Végül, de nem utolsósorban, jelen Útmutató részeként közzétesszük a **MaReSz Fenntartható rendezvényszervezési kódexét** (továbbiakban **Kódex**), melyhez csatlakozási lehetőséget kínálunk mindenki számára, aki vállalja, hogy rendezvényszervezéssel összefüggő tevékenységét a MaReSz Útmutatója és a Kódexben foglaltak figyelembevételével végzi. A csatlakozás és a Kódex-logó használata nem minősítést, hanem szakmai elkötelezettséget jelent az aláíró számára.

Kérjük, hogy tartson velünk a fenntartható rendezvényszervezés felé vezető úton!

Tisztelettel,

Ganczer Gábor

MaReSz elnök

Szűcs Balázs

MaReSz főtítkár

Bevezetés

A *MaReSz Fenntartható rendezvényszervezési útmutatója* (továbbiakban *Útmutató*) két önálló egységből áll. A jelen elméleti rész röviden bemutatja a rendezvényágazatban is releváns fogalmakat, szabályozási kereteket, nemzetközi és hazai irányelveket, valamint a legfontosabb szabványokat.

A fenntarthatóság fogalmából kiindulva megnézzük, hogy milyen előzmények vezettek a magyar ESG törvény elfogadásához: először áttekintjük az *ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok* néven ismert világméretű kezdeményezést, amelyre a fenntarthatóságot ösztönző keretrendszerek (pl. ESG), irányelvek, stratégiák és szabványok is épülnek, illetve ezekkel összhangban vannak. Példákat hozunk arra, hogy a vállalkozások hogyan tudják tevékenységükbe beépíteni a fenntarthatósági szemléletet, és hogyan tudják kivenni részüket a Fenntartható Fejlődési Célok eléréséből.

Szót ejtünk a *Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiáról*, a CSRD és CS3D irányelvekről, majd összefoglaljuk a magyar ESG törvénnyel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat.

Ehhez kapcsolódóan röviden bemutatjuk a kormánynak – elsősorban a Magyar Gazdaságfejlesztési Ünnepeken (MGFÜ) keresztül – a KKV-k számára biztosított támogatási eszközeit az ESG megfelelésre való felkészüléshez. Ismertetjük továbbá a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK) „Bridge to Benefits Mesterkurzus” elnevezésű mentorprogramját, amely ingyenes gyakorlati képzéssel segíti a mikro-, kis- és középvállalkozások környezeti vagy társadalmi szempontból is hasznos, fenntartható üzleti tevékenységét. A BKIK a MaReSz-szel tervezett együttműködése keretében a rendezvényszervező ágazatban működő KKV-k számára is csatlakozási lehetőséget biztosít a jövőben ehhez a fenntarthatósági workshop-sorozathoz.

A *Nemzetközi és nemzeti fenntarthatósági szabványok és tanúsítványok a rendezvényszervezésben* című fejezetben olyan irányítási rendszerekkel, szabványokkal, illetve tanúsítványokkal/védjegyekkel foglalkozunk, amelyek relevánsak a hazai rendezvényszakmában is. Kiemelten ismertetjük a Fenntartható Turizmus Világtanács (angolul: Global Sustainable Tourism Council, röviden: GSTC) által a MICE szektorra kidolgozott GSTC MICE Standard fenntarthatósági szabványrendszert, melynek hivatalos magyar verzióját – a GSTC partnereként – a MaReSz készítette el.

Bízunk benne, hogy ezeknek a háttérismereteknek az áttekintése megkönnyíti a vállalati fenntarthatóság témakörében való eligazodást, és kellő motivációt jelent *Útmutatónk* gyakorlati részének a megismeréséhez, valamint az abban foglalt javaslatok és módszerek alkalmazásához is.

01 Definíciók, keretrendszerek, irányelvek és szabályozás

Mindenekelőtt érdemes tisztázni azokat az alapvető fogalmakat és tudnivalókat, amelyek elengedhetetlenek ahhoz, hogy a fenntarthatósággal kapcsolatos összképet megértsük, benne a saját szerepünkkel és lehetőségeinkkel. Figyelembe kell vennünk, hogy a fenntarthatóság a környezeti aspektus mellett magába foglal társadalmi és gazdasági tényezőket is, és mindhárom pillér egyformán fontos a vállalati működés és hatások szempontjából.

1. ábra: A fenntartható fejlődés három – környezeti, társadalmi, gazdasági – pillérének kapcsolata

1. A környezet befogadó/ feldolgozó képességét nem haladhatja meg a környezetbe való kibocsátás mértéke.
2. A környezet újratermelő képességét nem haladhatja meg a környezetből történő kitermelés mértéke.
3. A megújuló erőforrásokkal való helyettesítés üteme meg kell, hogy haladja a nem-megújuló erőforrások felhasználásának a mértékét.

Agenda 2030 – az ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok (Sustainable Development Goals – SDG-k) keretrendszere

A fenntarthatóság három pillére alapként szolgál a 2015-ben elfogadott ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok keretrendszerében is, (másnéven SDG célok, vagy *The 2030 Agenda for Sustainable Development*). Ennek célja szintén a kiegyensúlyozott társadalmi fejlődés, a tartós gazdasági növekedés és a környezetvédelem biztosítása.

Az új, globális fenntartható fejlődési keretrendszer (Agenda 2030) magját az alábbi ábrán látható Fenntartható Fejlődési Célok alkotják: **17 célt és 169 alcélt (eszközcélt) határoztak meg** a hatékonyabb gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődési és fejlesztési együttműködés érdekében.

A fenntarthatóság klasszikus definíciója és főbb alapelvei

A fenntarthatóság fogalmának egyik legszélesebb körben és máig elfogadott értelmezését az 1987-es Brundtland Report adja:

„A fenntartható fejlődés olyan fejlődésként definiálható, amely anélkül elégíti ki a jelen szükségleteit, hogy megfosztaná a jövő generációit saját szükségleteik kielégítésének lehetőségétől”.

2. ábra: ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok

Az Agenda 2030, azaz a Fenntartható Fejlődési Célok rendszere, egyetemes jellegéből kifolyólag, minden ország számára feladatot ad, amely holisztikus megközelítést és politikai támogatást igényel, hiszen a célok valamennyi ágazati és tagállami szakpolitikára kiterjedő, összefüggő rendszert alkotnak. Az Agenda 2030 – a környezeti, társadalmi problémák globalizálódó jellegére tekintettel – már nem csupán a fejlődő, hanem a fejlett országok szempontjait is figyelembe veszi, és a környezeti szempontok is hangsúlyosabbá váltak benne a korábbi, 2000-ben elfogadott Millenniumi Fejlesztési Célokhoz képest.

A nyomon követést és felülvizsgálatokat a korábbiaknál nagyobb hangsúlyt kapó [globális indikátor keretrendszer segíti](#), ami jelenleg 232 globális mutatót határoz meg. Az Agenda 2030 azonban teret enged a regionális, illetve a nemzeti szintű adaptációnak is. A Központi Statisztikai Hivatal (KSH) vállalta a globális indikátorlistához szükséges hazai adatok összeállításának koordinálását, jelenleg is folyik az adatok összeállítása, további adatigények feltérképezése, a hiányok, illetve lehetséges adatforrások beazonosítása. További részletek a [KSH Fenntartható Fejlődési Célok kiadványában](#) olvashatók.

A fenntarthatóságot ösztönző keretrendszerek (pl. ESG), irányelvek, stratégiák és szabványok (pl. GSTC MICE Szabvány) – melyekről röviden szó esik jelen útmutatóban – is a Fenntartható Fejlődési Célokra épülnek, illetve ezekkel összhangban vannak.

Az Agenda 2030 célkitűzései és indikátorai **a vállalati, profitorientált szektorra is vonatkoznak**. Erre jó példa a HEPA – Magyar Exportfejlesztési Ügynökség: [Fenntartható Fejlődési Célok és a KKV-k](#) c. kiadványa, melyben röviden összefoglalják, hogy az egyes vállalatok/piaci szereplők hogyan tudják kivenni részüket az SDG-k megvalósításából.

Az alábbiakban a kiadvány néhány ábráját emeljük ki:

SDG-k megvalósítása vállalati szemszögből

Az alábbi pontok illusztrálják pár példán keresztül, hogy a vállalati működésbe hogyan integrálható a célrendszer.

1 A SZEGÉNYSÉG FELSZÁMOLÁSA

Az 1. cél a szegénység valamennyi formájának felszámolását célozza. Egy vállalat tevékenysége közvetve és közvetlen is hozzájárulhat a szegénység csökkentéséhez. Teheti ezt például a munkavállalók megfelelő bérezésével, marginalizált és alulreprezentált személyek bevonásával az értékláncban vagy a témához kapcsolódó, célzott társadalmi felelősségvállalás tevékenységgel.

2 AZ ÉHEZÉS MEGSZÜNTETÉSE

A 2. cél az éhezés megszüntetését, az ételmezés-biztonságot, a táplálkozást és a fenntartható mezőgazdaságot támogatja. Egy vállalat hozzájárulhat a cél megvalósulásához például biztonságos és tápláló ételkészítés előállításával, mezőgazdasági tevékenységek esetén termelékenység növeléssel vagy technológiai fejlesztéssel, fenntartható ételkészítés-termelési rendszerek létrehozásának biztosításával. A gyermekek táplálkozását, alulfejlettség és kóros soványosság leküzdését támogató CSR törekvések is a cél elérését erősítik.

3 EGÉSZSÉG ÉS JÓLÉT

A 3. cél az egészséges élet biztosításáról és a jóllét előmozdításáról szól. Minden olyan vállalati tevékenység támogatja a cél megvalósulását, amely konkrétan az egészség megőrzésére irányul legyen szó fertőző vagy nem fertőző betegségek elleni küzdelemtől. Hasonlóképpen ide tartozik munkavédelmi irányelvek betartása, csakúgy mint a munkatársak mentális egészségének és jólétének támogatása.

4 MINŐSÉGI OKTATÁS

A 4. cél központi témája az oktatás, valamint az élet-hosszig tartó tanulás. Fontos vállalati humánpolitikai kérdés a pályakezdők és fiatalok foglalkoztatása, a munkatársak oktatása és továbbképzése. A cél megjelenhet a társadalmi felelősségvállalás vonatkozásában is, például (kora) gyermekkori fejlődés támogatásával vagy marginalizált csoportok minőségű oktatáshoz való hozzájutásának biztosításával.

5 NEMEK KÖZÖTTI EGYENLŐSÉG

Az 5. cél a nemek egyenlőségét, valamint a nők és lányok társadalmi szerepének megerősítését támogatja. Fontos elem - vállalati szinten is - a nők és lányok elleni mindenfajta diszkrimináció, erőszak, megszüntetése. Vállalati cél lehet a női vezetők számának növelése vagy női vezetői programok fejlesztése. Fontos fenntarthatósági kérdés az egyenlő munkáért egyenlő bér juttatása férfiaknak és nőknek.

6 TISZTA VÍZ ÉS ALAPVETŐ KÖZTISZTASÁG

A 6. cél központi témája a vízhez és szanitációhoz történő hozzáférés és a fenntartható vízgazdálkodás. Kiemelt lehetőségei vannak azon vállalatoknak, amelyeknek alaptevékenysége a vízhez kapcsolódik, ezzel is hozzájárulva a víz minőségének javításához, a szennyezés csökkentéséhez. Vállalati működés kapcsán a vízhasználat hatékonysága, a tevékenység során használt vízmennyiség csökkentése a cél. Társadalmi felelősségvállalási fókusz lehet a megfelelő szintű szanitációhoz és higiéniahoz való hozzáférés elősegítése vagy a vízhiánytól szenvedő emberek számának csökkentése.

7 MEGFIZETHETŐ ÉS TISZTA ENERGIA

A 7. cél a modern energiát helyezi a fókuszába. Minden olyan vállalati tevékenység támogatja a cél megvalósulását, amely a megújuló energiák részarányának jelentős növelését, az energiahatékonyság javulási ütemét vagy az ezekhez kapcsolódó kutatáshoz kapcsolódik. Szintén jó példa az energetikai infrastruktúra kiterjesztése, illetve olyan új üzleti modellek támogatása, amelyek tiszta megújuló energiát tudnak biztosítani.

8 TISZTESSÉGES MUNKA ÉS GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS

A 8. cél a fenntartható gazdasági növekedésről, a termelékeny foglalkoztatásról és méltányos munka elősegítéséről szól. A vállalati tevékenység önmagában növeli a GDP-t, de emellett fontos elem a technológiai korszerűsítés és az innováció. A cél elérését erősíti a méltányos munkahelyteremtés, a biztonságos és veszélytelen munkakörnyezet, az erőforrások hatékonyság javítása, csak úgy mint a beszállítóknak tisztességes árak megfizetése.

9 IPAR, INNOVÁCIÓ ÉS INFRASTRUKTÚRA

A 9. cél fókuszában az ellenállóképes infrastruktúra kiépítése, az inkluzív és fenntartható iparosítás és az innováció áll. Azon vállalatok tudnak a legtöbbet profitálni a fenntartható fejlődés transzformációs folyamatából, amelyek kreativitással és innovációs képességekkel hozzájárulnak a kihívások megoldásához. Ez kapcsolódhat infrastruktúra kiépítéshez, fejlesztéshez és korszerűsítéshez, információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáféréshez, új üzleti modellek támogatásához, tiszta és környezetbarát technológiák nagyobb mértékű alkalmazásához, de erőforrás hatékonyság javításához is.

10 EGYENLŐTLENSÉGEK CSÖKKENTÉSE

A 10. cél az országokon belüli és országok közötti egyenlőtlenségek csökkentéséről szól. Olyan vállalati tevékenységek és célok kapcsolódnak a témához, amelyek támogatják a társadalmi felemelkedést. Nemzetközi vonatkozásban a fejlődő világgal folytatott kapcsolatok kiépítése, erősítése támogatja a cél megvalósulását.

11 FENNTARTHATÓ VÁROSOK ÉS KÖZSÉGEK

A 11. cél központjában a városok és települések állnak, ahol a befogadás, biztonság, ellenállóképesség és fenntarthatóság kerül fókuszba. A fenntartható város témakör széles, kiterjed a város tervezéstől a katasztrófákig. Így minden olyan tevékenység segíti a cél megvalósulását, amely például lakhatáshoz, biztonsághoz, fenntartható közlekedési rendszerekhez, kedvezőtlen környezeti hatások csökkentéséhez, zöld- és közterületekhez tartozik. Társadalmi és gazdasági megközelítésből is relevánsak a felsoroltak.

12 FELELŐS FOGYASZTÁS ÉS TERMELÉS

A 12. cél a klasszikus vállalati cél, hiszen a fenntartható fogyasztási és termelési módok kialakításáról szól. Vállalati működés szempontjából releváns a termelési módszerek javítása például a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás, az élelmiszer-hulladék csökkentése kiskereskedelmi szinten vagy a hulladékképződés jelentős csökkentése által. Szintén vállalati felelősség annak támogatása, hogy az emberek, fogyasztók rendelkezzenek megfelelő információval és tájékozottsággal a fenntartható fejlődésről, hogy ezáltal felelősségteljes fogyasztókká váljanak.

13 FELLÉPÉS AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS ELLEN

A 13. cél a klímaváltozás és hatásainak leküzdését tűzte ki. Vállalati szempontból ennek legfontosabb eleme az üzleti tevékenységek által okozott üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentése, illetve a kibocsátás csökkentésre való törekvés. Fontos továbbá a klímaváltozáshoz kapcsolódó veszélyekkel szembeni ellenálló- és alkalmazkodóképesség megerősítése.

14 ÓCEÁNOK ÉS TENGEREK VÉDELME

A 14. cél az óceánok, a tengerek és a tengeri erőforrások megőrzését és fenntartható használatát támogatja. Közvetetten bizonyos hazai vállalatok is hatással vannak az óceánokra, tengerekre termékekkel, legyen az például egy naptej vagy egy műszálas ruha. Fontos ismerni tehát, hogy a vállalati tevékenység mennyire hat a tengereket érő szennyezés bármely formájára és mit lehet ellene tenni.

15 SZÁRAZFÖLDI ÖKOSZISZTÉMÁK VÉDELME

A 15. cél a szárazföldi ökoszisztémák védelme, helyreállítása és fenntartható használatáról szól, beleértve az erdőgazdálkodás, a sivatagosodás, a talajdegradáció, valamint a biológiai sokféleség kérdését. Vállalati felelősség a tevékenység által érintett szárazföldi, valamint az édesvízi ökoszisztémák és szolgáltatásaik megőrzése, helyreállításának és fenntartható használatának biztosítása. Társadalmi felelősségvállalás része is lehet például a természetes élőhelyek védelme vagy a veszélyeztetett fajok védelme és kipusztulásuk megakadályozása.

16 BÉKE, IGAZSÁG ÉS ERŐS INTÉZMÉNYEK

A 16. cél a békés és befogadó társadalmak támogatását helyezi előtérbe. Vállalati szinten a hatékony, elszámoltatható és átlátható működés kapcsolódik szorosan a kérdéskörhöz. Szervezeti kérdés szintén a fogékony, befogadó, részvételen és képviselőten alapuló döntéshozatal biztosítása is. A kérdéskörhöz tartozik még az erőszak csökkentése és a gyermekek kizsákmányolásának felszámolása is.

17 PARTNERSÉG A CÉLOK ELÉRÉSÉÉRT

A 17. cél a fenntartható fejlődés érdekében kialakított partnerségekről szól. Vállalati értékteremtő cél lehet olyan partnerek felkutatása, akikkel közösen mobilizálható és megosztható a tudás, szakértelem, technológia és a pénzügyi forrás a fenntartható fejlődési célok elérése érdekében. A partnerek tevékenkedhetnek azonos és eltérő iparágban, de lehetnek teljesen eltérő szektor szereplői is.

3. ábra: SDG-k megvalósítása vállalati szemszögből

Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia

A 2007-ben létrehozott Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács (NFFT) dolgozta ki az [első magyar Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiát](#) a 2013-2024-es időszakra.

Jelenleg kidolgozás alatt áll Magyarország [2. Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégiája](#) a 2025-2036-os időszakra. A munkaanyag és a korábbi keretstratégia is elérhető a Forrásjegyzékben megtalálható linken keresztül.

A Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia egyben, illetve részben az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljai megvalósításának, az ahhoz való nemzeti hozzájárulásnak a terve is.

CSRD és CS3D irányelv

A 2023 januárjától hatályos Corporate Sustainability Reporting Directive (**CSRD**), magyarul vállalati fenntarthatósági jelentéstételi irányelv már egységes EU-sztenderdek szerinti, részletesebb jelentéstételi követelményeket vezetett be a Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), magyarul a fenntartható pénzügyi információk közzétételéről szóló rendeletről, és nagymértékben kiterjesztette a riportkészítésre kötelezettek körét.

A CSRD előírja, hogy a vállalkozásoknak be kell számolniuk a vállalkozás tevékenységei által az emberekre és a környezetre gyakorolt hatásokról, és arról, hogy a fenntarthatósági kérdések hogyan hatnak a vállalkozásra.

A 2024. május 24-én elfogadott Corporate Sustainability Due Diligence Directive (**CS3D**), magyarul a vállalati fenntarthatósági **átvilágítási** irányelv értelmében a vállalatoknak átfogó átvilágítási (due diligence) eljárásokat kell átültetniük az **értékláncaikba** az emberi jogokat és környezetet érintő kockázatok, esetleges negatív hatások azonosítása, felmérése, megakadályozása és csökkentése érdekében.

A CS3D irányelv-tervezetből a magyar ESG-törvény is (melyről a következő fejezetben részletesen is szó lesz) számos rendelkezést ültetett át, az általános átvilágítási kötelezettségen túl például a kockázatelemzési- és a panaszkezelési rendszer is az uniós normán alapszik. A gyakorlatban tehát a kis- és középvállalatok is egyre gyakrabban szembesülhetnek ESG-adatkéréssel a nagyvállalatok beszállítóiként vagy potenciális befektetők irányából, ezért nekik is fejlesztéseket kell végrehajtaniuk ezen a téren.

A magyar ESG törvény és a KKV-knak nyújtott támogatási eszközök az ESG megfelelés elősegítésére

Az ESG olyan fenntarthatósági kérdésekre vonatkozó szempontrendszer, amely egy adott vállalkozásnál a környezetre, a társadalomra és az irányításra vonatkozó hatásokat és faktorokat értékeli fenntarthatósági szempontból. Az ESG mozaikszó, amely az Environmental (környezeti), Social (társadalmi) és Governance (vállalatirányítási) szavak kezdőbetűiből eredeztethető. A nemzetközi gyakorlatban egy olyan gazdasági információrendszert jelöl, amelynek

célja, hogy az egyes gazdálkodó szervezetek tevékenysége fenntarthatósági szempontok alapján is összehasonlítható és objektíven vizsgálható legyen.

A 2024. január 1-jén hatályba lépett, majd 2025 júniusában módosított [2023. évi CVIII. törvény](#) (ESG törvény) célja a fenntarthatóság terén a vállalati, a hatósági és egyéb állami feladatok, jogkörök meghatározása.

A **vállalkozás** fenntarthatósági célú átvilágítási **kötelezettségei** az alábbiak:

- kockázatkezelési rendszer létrehozása,
- belső felelősségvállalási stratégia és rendszer kialakítása,
- a rendszeres kockázatelemzések elvégzése,
- a megelőzési és korrekciós intézkedések megálapítása a vállalkozás saját üzleti hatáskörében és a közvetlen szállítóival szemben,
- az ESG adatszolgáltatási kötelezettség teljesítése, és
- a közvetlen szállítók nyilatkoztatása a felmerülő ESG kockázatok tekintetében.

Fenti kötelezettségek teljesítésének módját a törvény részletesen szabályozza.

Az ESG törvény előírja, hogy az érintett vállalkozásoknak évente **ESG beszámolót** kell készíteniük az előző üzleti év fenntarthatósági célú átvilágítási kötelezettségeinek teljesítéséről, amelyet ESG tanúsítóval kötelesek auditáltatni.

A vállalkozások fenntarthatósági célú átvilágítási kötelezettségei teljesítésének részlet-szabályait a 13/2024. (VIII. 15.) SZTFH rendelet tartalmazza. A rendelet 1. sz. melléklete az ESG beszámoló mellékletét képező **kérdőív**.

A kérdőív az **I. Környezetvédelem**, a **II. Társadalom** és a **III. Vállalatirányítás** fő témakörein belül megfogalmazott kérdésekkel segíti a fenntarthatósági célú átvilágítási kötelezettség teljesítését.

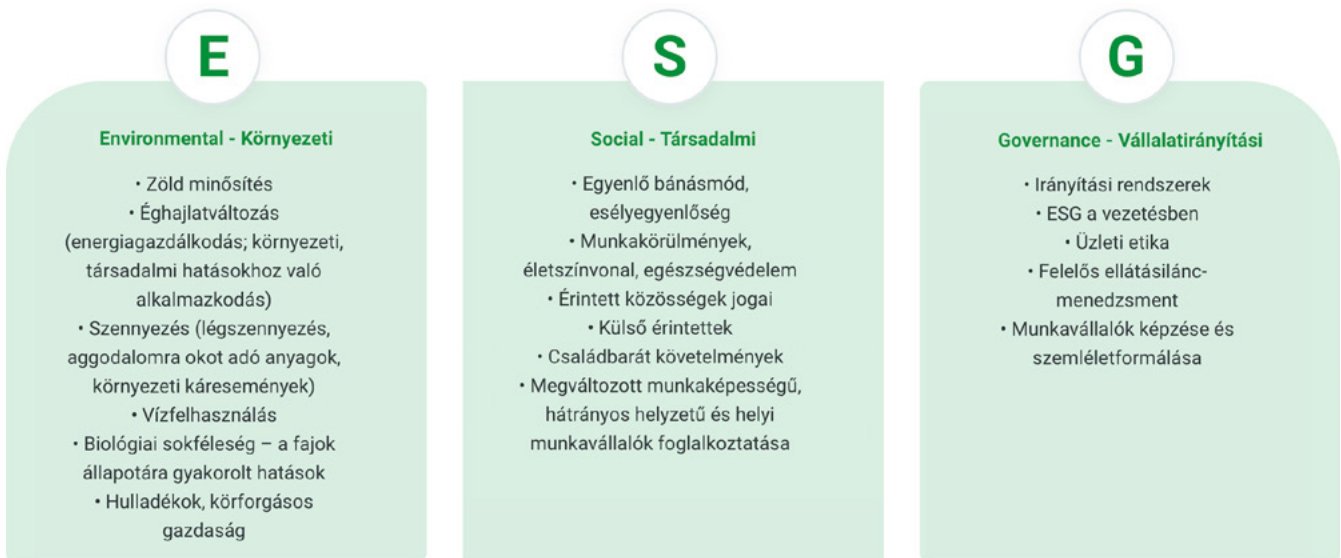
- A **környezetvédelmi pilléren** belül 235 sorban, 45 kérdéssel és ezeken belül további al-kérdésekkel vizsgálják például a zöld termékek és szolgáltatások, illetve a környezetvédelmi minősítések meglétét, az energiafelhasználást, az ÜHG kibocsátást, a káros anyagok használatát, a vízfelhasználást és hulladékgazdálkodást.

- A **társadalmi pillér** 157 sorában 41 kérdéssel és további alkérdésekkel vizsgálják többek között a foglalkoztatási körülményeket, a munkavédelmi szempontokat, a munkavállalók jóllétét célzó intézkedéseket, a megfelelő kompenzációt, az esélyegyenlőség és befogadás kérdéseit.
- A **vállalatirányítási pilléren** belül 114 sorban, 14 kérdéssel és további alkérdésekkel vizsgálják, hogy a fenntarthatósági szempontokat milyen

mértékben sikerült integrálni a vállalatirányításba. Vizsgálják például, hogy a vállalkozás mely területeket érintően rendelkezik irányítási rendszerrel, illetve stratégiával; kinevezett-e olyan felsővezetőt, aki az ESG ügyekkel foglalkozik; milyen panaszkezelési mechanizmusa van; milyen jelentéseket tesz közzé; méri-e a munkavállalói elégedettséget; milyen képzéseket nyújt a munkavállalók számára. Számos kérdés vonatkozik a vállalkozás ellátási láncára is.

4. ábra: Az ESG jelentéstételhez három pilléren belül vizsgálják a vállalkozások fenntarthatósági mutatóit, alapvetően az ábrán jelzett tényezőkre kiterjedően.

Az **ESG beszámoló nem azonos a CSRD rendelet által előírt fenntarthatósági jelentéstételi kötelezettséggel**. A fenntarthatósági jelentést az éves beszámoló, azon belül is az üzleti terv részeként kell elkészíteni és a beszámoló közzétételére vonatkozó szabályok szerint közzétenni. A CSRD alapján elkészítendő jelentés tartalmi követelményeit az EU-s rendeleti szintű **ESRS szabványcsomag** szabályozza. Mindezt az ezekkel a tartalmakkal módosított Számviteli törvény (2000. évi C. törvény) is előírja.

Az Európai Bizottság *SME Relief Package* keretében az EFRAG kidolgozta a **VSME** (Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs – nem tőzsdén jegyzett mikro-, kis- és középvállalkozások önkéntes fenntarthatósági jelentéstételi szabványa) **ajánlást**. A szabványt azoknak a vállalkozásoknak szánták, amelyek nem tartoznak a CSRD kötelező hatálya alá, de fenntarthatósági teljesítményüket mégis egységes és összehasonlítható módon szeretnék bemutatni partnereik, bankjaik vagy megrendelőik számára.

A VSME az ESRS logikáját és tématerületeit követi, de arányosan egyszerűbb: jóval kevesebb adatot igényel, és jobban illeszkedik a kkv-k erőforrásaihoz. Két modulból áll:

- a Basic modul a legszükségesebb, minden vállalkozás által teljesíthető adatokat tartalmazza,
- a Comprehensive modul pedig részletesebb jelentéstételt tesz lehetővé azok számára, akiknek erre üzleti partnereik vagy finanszírozóik felől igény mutatkozik.

Fontos kiemelni, hogy a **VSME önkéntes szabvány**, nem kötelező jogi norma, és nem része annak a CSRD irányelvhez kapcsolódó delegált jogi aktusnak, amely az ESRS-t kötelezővé teszi a nagyvállalatok és a tőzsdén jegyzett kkv-k számára.

Milyen üzleti előnyökkel jár az ESG?

Az ESG jelentés és a transzparencia egyre fontosabbá válik a beszállítói hálózatokban is, az ESG megfelelés fontos kiválasztási kritérium lehet. Az ESG beszámoló készítése és tanúsítása számos üzleti előnnyel járhat, melyek a következők:

- **Jobb hozzáférés a befektetőkhez és a tőkéhez:** A befektetők egyre inkább olyan cégekbe fektetnek, amelyek hosszú távú stabilitását fenntarthatósági teljesítményük és stratégiájuk is alátámasztja. A tanúsított ESG beszámoló ezért segíthet a fenntarthatóságra összpontosító befektetők vonzásában.
- **Megkülönböztetés a versenytársaktól:** A versenyelőnyre törekvő vállalkozások ESG területen elért eredményeik és terveik révén is képesek megkülönböztetni magukat a versenytársaktól. A fenntarthatóság melletti elkötelezettségük demonstrálása vonzóbbá teheti ezeket a cégeket a fogyasztók, az ügyfelek és a tehetséges állás-keresők számára is. Emellett az ESG tanúsítás segíthet a globális piacon is versenyképesebbé válni.
- **Nélkülözhetetlenné válik a beszállítói pozíció megszerzésében vagy megőrzésében:** A német ellátási láncok által érintett vállalkozások már tapasztalják, hogy ESG felkészültségüket a megrendelők elvártnak tekintik. Az EU CSRD-ből és a hazai ESG törvényből adódóan ezt már a hazai nagyvállalati beszállítók is érzik.
- **Kockázatok csökkentése:** Az ESG folyamat segít a cégeknek azonosítani és kezelni azokat a fenntarthatósággal kapcsolatos kockázatokat, így például az éghajlatváltozáshoz kapcsolódó kockázatokat, amelyek sorsdöntők lehetnek a vállalkozás fejlődését tekintve.
- **Hatékonyság növelése:** Az ESG felkészülés segíti a cégeket újabb hatékonyságnövelési lehetőségek azonosításában, így például az energiafelhasználás és a hulladéktermelés csökkentése terén. Az ESG bevezetése bizonyos iparágakban sokkal nagyobb előnnyel járhat, például az energiatartósság vagy anyagintenzív ágazatokban.
- **A márka és a hírnév javítása:** A nyilvánosan elérhető és külső fél által tanúsított ESG beszámoló segít a márka és hírnév megőrzésében, illetve javításában, mert az ESG jelentéssel rendelkezőkre felelősségteljesebb vállalként tekintenek az érdekeltek.

- **A jogszabályi követelményeknek való megfelelés javulása:** A fenntarthatósággal kapcsolatos jogszabályok gyorsan változnak és egyre szigorúbbak. Az ESG rendszerén belül az ún. compliance terület (a jogszabályoknak, előírásoknak és belső szabályzatoknak való megfelelés biztosításával foglalkozó terület/egység) segítheti a cégek garantált megfelelését ezeknek a követelményeknek.
- **Javuló morál az alkalmazottak körében:** A megfelelő ESG politika segítheti az alkalmazottak moráljának javulását, sőt, vonzóbbá teheti a céget az állás-keresők számára.
- **Értéket teremteni a társadalom számára:** Az ESG tanúsítás segíthet a cégeknek értéket teremteni a társadalom számára és hozzájárulni a fenntartható fejlődéshez.

Az ESG megfelelés támogatása érdekében a Kormány számos támogatási eszközt biztosít a magyar KKV-knak

1.	A KKV-k technológiaváltásának segítése vissza nem térítendő támogatásokkal és támogatott hitelekkel.
2.	Elszámoltathatóvá válnak a minőség-, környezet- és egyéb irányítási, vezetési, hitelesítési rendszerek, szabványok bevezetése és tanúsítványok megszerzése során felmerülő költségek.
3.	Fenntarthatósági képzések megvalósításának támogatása, fenntarthatósági mentorálás biztosítása az érdeklődő KKV-knak az MGFÜ-n és az MKIK-n keresztül.
4.	A hazai KKV-k minősített szakértőitől vehetnek igénybe tanácsadási szolgáltatásokat fenntarthatósági témakörökben is az MGFÜ által működtetett VALI-n keresztül.
5.	Az energiatartósság KKV-k működési költség növekedésének kompenzálása és energiahatékonysági beruházások támogatása.
6.	A Kormányzati KKV Stratégia kiemelt célja a KKV-k ESG megfelelésre felkészítése, ennek érdekében kiemelt intézkedésként tartalmazza a KKV-k ESG tudatosságának növelését, és a fenntartható vállalati működést célzó megoldások bevezetésének ösztönzését.
7.	Az MGFÜ fókuszált programokkal segíti a KKV-szektor ESG tudatosságának növelését, energiahatékonysági fejlesztések támogatását, és a KKV-k felkészülését az ESG fenntarthatósági célú átvilágítási, adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítésére. Részt vesz továbbá energiahatékonysági fejlesztések megalapozását támogató tanácsadások társfinanszírozásában is.

5. ábra: A Kormány támogatási eszközei az ESG-megfelelés elősegítése érdekében KKV-knek

Az ESG törvény módosítása

A Nemzetgazdasági Minisztérium 2025. március 19-én társadalmi egyeztetésre bocsátotta az ESG törvény (2023. évi CVIII. törvény) módosításának tervezetét. A módosításokat a Parlament 2025. június 17-én elfogadta, és 2025. június 18-án hatályba is léptek. A módosítások elsődleges célja az volt, hogy az érintett vállalkozások adminisztratív terheit csökkentsék, valamint további felkészülési időt biztosítsanak a nagyvállalatok számára. Ennek értelmében:

- a törvény hatálya alá tartozó, az 1. § (1) b) pontja szerinti **nagyvállalatoknak** először a 2027-es üzleti évről kell **tanúsított** ESG-beszámolót készíteni és közzétenni 2028-ban (nem tanúsított és nem közzétett beszámolót már 2026-ban, a 2025-ös évről kell készíteniük);

- a mikro-, kis- és középvállalkozások (**kkv-k**) pedig 2027. június 30-ig mentesülnek minden ESG-adatszolgáltatási kötelezettség alól.

„2027. június 30-ig a mikro- vagy kisvállalkozástól ESG adatszolgáltatás nem kérhető, valamint a mikro- vagy kisvállalkozás ESG adatszolgáltatására sem szerződésben, sem írásbeli nyilatkozatban nem vállalhat kötelezettséget.”

„2027. június 30-ig a középvállalkozás ESG adatszolgáltatására sem szerződésben, sem írásbeli nyilatkozatban nem vállalhat kötelezettséget.”

A törvénymódosítás egyúttal **szűkítette az ESG-kötelezettek körét**: a közérdeklődésre számot tartó gazdálkodónak minősülő – az [ESG tv.](#) 1. § (1) a) pontja szerinti – nagyvállalkozások mellett, csak azok, az [ESG tv.](#) 1. § (1) b) pontja szerinti nagyvállalatok tartoznak a hatálya alá, amelyek legalább 500 főt foglalkoztatnak, éves nettó árbevételük eléri a 90 milliárd forintot, és az ESG-törvényben meghatározott ágazati besorolás szerint releváns tevékenységet folytatnak.

A Nemzetgazdasági Minisztérium célja, hogy az ESG-keretrendszer alkalmazása fokozatos, arányos és érdemben támogató legyen, különös tekintettel a magyarországi vállalkozások versenyképességének megőrzésére.

A módosítás a [2025. évi LI. törvény](#) keretében került elfogadásra.

A magyar ESG keretrendszer szereplői – szabályozási oldal

● Nemzetgazdasági Minisztérium

Az NGM látja el a nemzeti ESG-szabályozás szakmai irányítását. Ahogy az a Nemzetgazdasági Minisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló [30/2024. \(XII. 30.\) NGM utasításban](#) olvasható:

„21. § (1) A kis- és középvállalkozások fejlesztéséért, technológiáért és védelmi iparért felelős államtitkár ... f) gondoskodik az ESG-hez kapcsolódó jogszabályok előkészítéséről és a vállalkozások ESG-vel kapcsolatos kötelezettségeik ellátását megalapozó eszközrendszer működtetéséről; valamint együttműködik a témában a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságával,”

76. § (1) A kis- és középvállalkozások fejlesztéséért felelős helyettes államtitkár ... n) ellátja az ESG-hez kapcsolódó jogszabály-előkészítési feladatokat, valamint szakmailag felügyeli a vállalkozások számára működtetett eszközöket és programokat.”

„A Vállalkozásfejlesztési Főosztály ... 24. részt vesz a hazai KKV-k ESG minősítési rendszerének kidolgozásában és a minősítési rendszer működtetésében, továbbá a hazai KKV-k fenntarthatósági és ESG

szemléletmódra való felkészítésében, előkészíti az ESG-hez kapcsolódó jogszabályokat, részt vesz a vállalkozások felkészítését és jogszabályból fakadó kötelezettségeik teljesítését célzó eszközök és programok kidolgozásában,”

A minisztérium létrehozta és működteti a Nemzeti ESG Tanácsot, melynek elnöke a nemzetgazdasági miniszter.

● Nemzeti ESG Tanács

A Nemzetgazdasági Minisztérium által létrehozott [Nemzeti ESG Tanács](#) (továbbiakban: Tanács) azzal a céllal jött létre, hogy az uniós kötelezettségeknek történő megfelelés során a lehető legönállóbb, a nemzeti sajátosságokra leginkább reflektáló rendszert alakítsa ki a magyar vállalkozások számára.

A Tanács tagjai:

- Miniszterelnökség
- Miniszterelnöki Kabinetiroda
- Energiaügyi Minisztérium
- Kulturális és Innovációs Minisztérium
- Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága
- Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
- Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége

Tanácskozási joggal részt vehet a Tanács ülésein az IFKA Iparfejlesztési Közhasznú Nonprofit Kft. és a Magyar Gazdaságfejlesztési Ügynökség.

A Tanács mint szakmai tanácsadó testület közreműködik az ESG-törvény szerinti ESG-beszámoló minimumkövetelményeinek meghatározásában, szakmai állásfoglalást nyújt a Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatóságának elnöke számára, illetve szükség szerint javaslatokat tesz és iránymutatásokat is kidolgoz. A Nemzeti ESG Tanács elnöke a nemzetgazdasági miniszter.

● Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága (SZTFH)

Az [SZTFH mint ESG hatóság](#) felügyeli a vállalkozások fenntarthatósági célú átvilágítási kötelezettségei teljesítésének megfelelőségét és az ESG adatszolgáltatási folyamatok átláthatóságát. Ennek megfelelően 2024-től az SZTFH felel az adatszolgáltatásra kötelezettek hatósági ellenőrzéséért, nyilvántartással és akkreditálással az ESG törvény szerinti felügyeletért, az ESG törvény szerinti elektronikus felületek működtetéséért, továbbá az ESG törvényben meghatározott egyéb tevékenységekért. A jogszabályból fakadó hatósági feladatokat az SZTFH a 2024. február 1-jével létrejött ESG Igazgatóságon keresztül látja el.

- **Létrehozza és működteti** az ESG Akkreditációs Bizottságot, amely részt vesz az ESG tanácsadók hatósági akkreditációjának követelményrendszerét meghatározó miniszteri rendelet megalkotásában.
- **Részt vesz** a Nemzeti ESG Tanács munkájában, amely meghatározza a törvény szerinti ESG beszámoló minimumkövetelményeinek kereteit.
- **Akkreditálja** az ESG tanácsadókat.
- **Nyilvántartást vezet** az ESG tanúsítókról, az ESG tanácsadókról, az ESG szoftverekről, az ESG minősítőkről.
- **Felügyeli** és hatósági ellenőrzés keretében ellenőrzi a fenntarthatósági célú átvilágítási kötelezettségek betartását, kidolgozza és működteti a kötelezettségek megsértéséhez kapcsolódó szankciós rendszert, illetve felügyeli a vállalkozások panaszkezelési rendszerének működését.
- **Egyéb feladataiként** pedig létrehozza és működteti a magyar online ESG menedzsmentplatformot az ESG adatszolgáltatási kötelezettség könnyítése, illetve teljesítése érdekében, hitelesített támogatásmenedzsment központot működtet, továbbá minden év szeptember 30-ig közzéteszi a törvény hatálya alá tartozó vállalkozások ugyanezen év június 30. napját megelőző egy éves időszakban benyújtott ESG beszámolóit alapján készült éves jelentését.
- **Magyar Gazdaságfejlesztési Ügynökség (MGFÜ)**

Az [MGFÜ](#) hatósági feladatokat lát el és a vállalkozásokat támogatja:

- kis- és középvállalkozások ESG fenntarthatósági felkészítését, fejlesztését célzó támogatási programokat indít;
- ESG szemléletformáló és ESG tanácsadási szolgáltatásokat biztosít;
- megszervezi az ESG tanácsadók és az ESG tanácsadókat oktató intézmények tájékoztatását, képzését;
- nyilvántartást vezet az ESG tanácsadókat oktató intézményekről és
- akkreditálja a Magyarországon ESG tanácsadókat oktató intézményeket.

Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara (BKIK) Bridge to Benefits fenntarthatósági Mesterkurzus

A [Bridge to Benefits fenntarthatósági Mesterkurzus](#) egy Európai Vállalkozásfejlesztési Díjat nyert innovatív mentorprogram, amely 2021 óta segíti a magyar kisvállalkozásokat. Célja, a szemléletformálás – a környezeti és társadalmi szempontból is hasznos, pozitív hatással járó üzleti működés népszerűsítése a magyar kisvállalkozások körében. A szemléletformálás eszköze egy innovatív tudáscsere- és üzletfejlesztési mentorációs folyamat, valamint piaci inkubációs lehetőség. A kéthónapos képzési szakaszból és azt követő piaci inkubációs fázisból álló program elismert magyar és külföldi nagyvállalatok, valamint a civil és az önkormányzati szférában működő szervezetek kiváló szakembereinek közreműködésével valósul meg.

A mesterkurzuson szó esik minden olyan témakörrel, amelynek megismerése fontos a „jövőálló” vállalkozássá váló alakuláshoz. A kkv-k minden modul után és között egyéni, illetve csoportos mentoringtámogatással fejlesztik a projektjeiket, hogy a kurzus záró pitch (projektbemutató) eseményén megmérettessék magukat a nagyvállalati és civilszervezeti mentorokból álló zsűri előtt. A zsűri tagjai – a nyertes kiválasztása és díjazása mellett – további felajánlásokat is tehetnek az általuk relevánsnak ítélt projektek megvalósításának segítésére. A legjobb projekt gazdája számára a BKIK promóciós támogatást is nyújt egy szolgáltatást vagy terméket népszerűsítő videó kidolgozásával és egy erre irányuló, egyhónapos közösségi médiakampány lebonyolításával.

A program közvetett célja, hogy egy érték- és tudásvezérelt üzleti közösséget építsen. Az öt éve bővülő közösség már 134 szervezetet számlál. A Bridge to Benefits Alumni klub évente kétszer megrendezett találkozóinak köszönhetően az újabb évadokban végzett vállalkozásoknak is van lehetőségük a korábbi évfolyamokban végzett vállalkozásokkal kapcsolódni és további értékalapú együttműködéseket generálni.

A Bridge to Benefits Mesterkurzus az országot is járja. A kamarai hálózati együttműködésnek köszönhetően született meg a **Bridge to Benefits MiniEdition programsorozat, amely egy másfél napos általános fenntarthatósági képzés kkv-k részére.**

[A Mesterkurzus kkv-knek a fenntarthatóságról és ESG megfelelésről workshop-sorozat aktuális felhívásai a BKIK honlapján érhetők el.](#)

A BKIK és a MaReSz együttműködésében 2026 elején MaReSz-tagok részére is meghirdetjük az egynapos fenntarthatósági képzést.

02 Nemzetközi és nemzeti fenntarthatósági szabványok és tanúsítványok a rendezvény-szervezésben

Ebben a részben olyan irányítási rendszerekkel, szabványokkal, illetve tanúsítványokkal/védjegyekkel foglalkozunk, amelyek relevánsak a hazai rendezvényszakmában is:

- ISO 20121 – a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet fenntarthatóságra és kifejezetten rendezvény fenntarthatóságra kidolgozott irányítási rendszere;
- a GSTC (Global Sustainable Tourism Council) Fenntartható Turizmus Világtanács által a MICE szektorra kidolgozott „MICE Standard” fenntarthatósági szabványrendszer;
- a GSTC által akkreditált minősítési rendszerek, minősítők és tanúsítványok (Good Travel Seal, Green Key, EarthCheck);
- EIC (Events Industry Council) Sustainable Event Standards – a Rendezvényipari Tanács fenntartható rendezvényekre vonatkozó szabványrendszer;
- KÖVET Egyesület Zöld Rendezvény Minősítés.

ISO 20121 – szabvány a rendezvények fenntarthatóságáért

Az [ISO 20121](#) nemzetközi szabványt (Event Sustainability Management Systems) kifejezetten a rendezvényszervezési szektor számára fejlesztették ki, és a fenntartható rendezvényszervezés alapelveit, követelményeit foglalja magában. A szabvány célja, hogy az események szervezése során figyelembe vegyék a környezetvédelmi, társadalmi és gazdasági fenntarthatósági szempontokat, miközben a rendezvény hatékonyságát és sikerességét is biztosítják.

Az ISO 20121 alkalmazható bármilyen típusú és méretű szervezetre, amely rendezvények szervezésével, lebonyolításával vagy azokhoz kapcsolódó szolgáltatások nyújtásával foglalkozik, legyen szó egy kis rendezvényszervező cégről, egy helyszínt biztosító intézményről vagy akár egy multinacionális vállalatról.

A GL events-hez tartozó [HUNGEXPO Zrt. 2024-ben vitte végig az ISO 20121 minősítés megszerzésére irányuló folyamatot](#). Erről részletesebben is beszámoltunk a [MaReSz Fenntarthatósági hírlevelének 2025. január 30-i számában](#).

GSTC MICE Szabvány – helyszínek, rendezvényszervezők, események és kiállítások számára

A [Global Sustainable Tourism Council](#) (GSTC) 2007-ben alakult azzal a céllal, hogy globális szinten előmozdítsa a fenntartható turizmus gyakorlatát. Az alapítók között szerepelt több nemzetközi szervezet, köztük az ENSZ Környezetvédelmi Programja (UNEP), a Turisztikai Világszervezet (korábban UNWTO, jelenleg UN Tourism), valamint különböző civil és magánszervezetek.

A GSTC által 2024 februárra kidolgozott [MICE Szabvány](#) alapvető iránymutatásként segítheti a MICE területén működő vállalkozásokat – [helyszíneket \(Venues\)](#), [rendezvényszervezőket \(Event Organizers\)](#), [rendezvényeket és kiállításokat \(Events & Exhibitions\)](#) a fenntarthatóbbá válásban.

A MICE Szabvány, mely fenntarthatósági tanúsítás alapjául is szolgál, négy fő pillér köré szerveződik:

A. Hatékony fenntarthatósági menedzsment

A rendezvényhelyszíneknek, rendezvényszervezőknek és rendezvényeknek fenntarthatósági politikával és cselekvési tervvel kell rendelkezniük, amelyek folyamatos fejlődést irányoznak elő. Ez magában foglalja a kockázatelemzést, a jogszabályoknak való megfelelést és az átlátható kommunikációt.

- A1. Fenntarthatósági politika és terv
- A2. Kockázatkezelés
- A3. Jogszabályi megfelelés
- A4. Jelentéstétel és kommunikáció
- A5. Munkatársak bevonása
- A6. Együttműködés az érdekelt felekkel
- A7. A desztináció fenntarthatósága
- A8. Fenntartható gyakorlatok és anyagok az épületek és infrastruktúra vonatkozásában
- A9. Beszerzés és szerződéskötés

B. A társadalmi és gazdasági előnyök maximalizálása és a negatív hatások minimalizálása

A rendezvényhelyszíneknek, rendezvényszervezőknek és rendezvényeknek a helyi közösségek gazdasági és társadalmi fejlődését kell támogatniuk, például helyi munkaerő alkalmazásával és helyi szolgáltatók bevonásával.

- B1. Helyi közösségek támogatása
- B2. Helyi foglalkoztatás
- B3. Közösségi szolgáltatások
- B4. Helyi megélhetés
- B5. Magatartási kódex

- B6. Kizsákmányolás, zaklatás, és emberkereskedelem
- B7. Hozzáférhetőség mindenki számára
- B8. Foglalkoztatási integráció és esélyegyenlőség
- B9. Tisztességes munka

C. A kulturális örökségre gyakorolt pozitív hatások maximalizálása és a negatív hatások minimalizálása

A rendezvényhelyszíneknek, rendezvényszervezőknek és rendezvényeknek tiszteletben kell tartaniuk a helyi kultúrát és hagyományokat, elősegítve azok megőrzését.

- C1. Kulturális kölcsönhatások
- C2. A kulturális örökség védelme
- C3. A kultúra és örökség bemutatása

D. A környezetre gyakorolt pozitív hatások maximalizálása és a negatív hatások minimalizálása

Ide tartozik az energiahatékonyság, a vízgazdálkodás, a hulladékkezelés, a karbonlábnyom csökkentése, továbbá a biológiai sokféleség, az ökoszisztémák megőrzése és a tájvédelem.

- D1. Erőforrások megóvása
  - D1.1. Energiatakarékosság
  - D1.2. Vízta-
karékosság
- D2. A környezetszennyezés csökkentése
  - D2.1. Üvegházhatásúgáz-kibocsátás
  - D2.2. Közlekedés
  - D2.3. Szennyvíz
  - D2.4. Szilárd hulladék
  - D2.5. Káros anyagok
  - D2.6. A szennyezés minimalizálása
- D3. Biológiai sokféleség és ökoszisztémák megőrzése és tájvédelem
  - D3.1. A biodiverzitás megőrzése
  - D3.2. Invazív fajok
  - D3.3. Természeti helyszínek és érintkezés a vadvilággal
  - D3.4. Állatvédelem

A GSTC MICE Szabvány összhangban van az ENSZ fenntartható fejlődési céljaival, és mérhető teljesítménymutatókat tartalmaz, amelyek segítenek a megfelelőség ellenőrzésében és a folyamatos javulásban.

A rendezvényhelyszínekre, rendezvényszervezőkre és rendezvényekre/kiállításokra kidolgozott szabványrendszer hivatalos magyar verzióját a MaReSz készítette a GSTC partnereként. A magyar verziót az alábbi linken keresztül tesszük elérhetővé annak érdekében, hogy ezzel is segítsük az iparágunkban működő vállalkozások felkészülését a fenntarthatóbb működésre és a releváns nemzetközi tanúsítványok megszerzésére.

A GSTC MICE Szabvány hivatalos magyar fordítása elérhető a MaReSz honlapjáról és a [GSTC oldaláról is](#).

A GSTC nem közvetlenül tanúsít, hanem akkreditál olyan szervezeteket, amelyek fenntarthatósági minősítéseket végeznek.

A GSTC fenntarthatósági szabványrendszerére épül többek között a [Good Travel Seal](#) nemzetközi minősítés, illetve a [Green Key](#) is. A GSTC kritériumrendszerére épülő bármely tanúsítvány megszerzése ajánlott azoknak a szolgáltatóknak – mérettől függetlenül –, amelyeknek a nemzetközi piacon is helyt kell állniuk.

Good Travel Seal tanúsítvány

A [Good Travel Seal](#) egy nemzetközi fenntarthatósági tanúsítvány, amelyet a [Green Destinations](#) és a [Good Travel Guide](#) hozott létre. Célja, hogy segítsen a turizmusban működő mikro-, kis- és középvállalkozásoknak megvalósítani a fenntartható gyakorlatokat. A tanúsítvány három szinten érhető el, a legalapvetőbb szinttől (Level 1) a komplexebb követelményeket tartalmazó szintekig (Level 2 és Level 3), a GSTC által meghatározott kritériumok alapján. A program az ENSZ Fenntartható Fejlődési Céljaival összhangban van, és nemcsak környezetvédelmi, hanem társadalmi felelősségvállalási és egészségügyi-szabályozási területekre is kiterjed.

Green Key környezetvédelmi minősítési rendszer

A [Green Key](#) egy nemzetközi fenntarthatósági tanúsítási program, amelyet a vendéglátóipar különböző szereplői – például szállodák, éttermek, kempingek és konferenciaközpontok – számára dolgoztak ki. A program 1994-ben indult Dániában, és jelenleg a [Foundation for Environmental Education](#) (FEE) kezeli. Célja, hogy ösztönözze az iparági szereplőket a környezetbarát működésre és a fenntartható gyakorlatok alkalmazására. A Green Key több mint 8000 minősített létesítménnyel rendelkezik világszerte, több mint 90 országban. A tanúsítás megszerzéséhez a szervezeteknek egy átfogó kritériumrendszernek kell megfelelniük, amely többek között az energia- és vízgazdálkodásra, a hulladékkezelésre, a környezeti menedzsmentre és a zöldterületek megőrzésére terjed ki. A megfelelést független auditok során ellenőrzik.

EarthCheck minősítés

Az [EarthCheck](#) egy 1987-ben Ausztráliában alapított nemzetközi fenntarthatósági tanúsítási rendszer, amelyet elsősorban a turizmus és vendéglátás szereplői – például szállodák, desztinációk és rendezvények – alkalmaznak. A tanúsítási folyamat benchmarkingból (teljesítmény-összehasonlítás), adatszolgáltatásból, valamint független auditból áll, amelynek során a szervezetek környezeti, társadalmi és gazdasági teljesítményét előre meghatározott indikátorok alapján értékeli (például energia- és vízhasználat, hulladékkezelés, közösségi hatások). A tanúsítvány megszerzése folyamatos adatkövetést és rendszeres újraellenőrzést igényel, és a szabványok összhangban vannak a Global Sustainable Tourism Council (GSTC) szabványaival.

Events Industry Council Sustainable Event Standards

Az [Events Industry Council Sustainable Event Standards](#), azaz a Rendezvényipari Tanács fenntartható rendezvényekre vonatkozó nemzetközi szabványrendszere is a rendezvényszervezési szektor számára határoz meg mérhető fenntarthatósági követelményeket. A rendszer hét különálló szabványból áll: Rendezvényszervezők, Szálláshelyek, Helyszínek, Desztinációk, Catering, Rendezvénytechnika, valamint Kiállítások. A szabványok célja, hogy a rendezvények teljes életciklusában érvényesüljenek a környezeti, társadalmi és gazdasági fenntarthatósági szempontok, miközben növelik az események hatékonyságát, értékét és pozitív hatását.

Mindegyik szabvány az alábbi kritériumterületeket foglalja magában:

- Szervezetirányítás
- Marketing, kommunikáció, és érintettek bevonása
- Klímavédelem
- Vízgazdálkodás
- Körforgásos anyaghasználat
- Ellátásilánc-menedzsment
- Sokszínűség, méltányosság és befogadás
- Hozzáférhetőség és társadalmi hatás

A tanúsítási folyamat révén a szabvány nemcsak gyakorlati iránymutatást nyújt, hanem hiteles, nemzetközileg elismert módon igazolja is a fenntarthatósági teljesítményt.

KÖVET Egyesület Zöld Rendezvény Minősítés

A fenntartható rendezvényszervezés alapelveinek megismertetése és követése érdekében a KÖVET Egyesület kidolgozta a [Zöld Rendezvény Minősítési rendszert](#), amelynek során az adott rendezvény szervezése és lebonyolítása 11 környezettudatosságot és társadalmi felelősséget érintő tématerületen megfogalmazott kritériumok alapján kerül értékelésre. Az értékelő táblázat kitöltése és a rendezvény helyszíni auditálása után a rendezvény egy 5 fokozatú skálán kerül besorolásra. Amennyiben megfelel a kritériumoknak, megszerzi a Minősített Zöld Rendezvény címet, a minősítésen elért eredményéről tanúsítványt kap, használhatja a Minősített Zöld Rendezvény logót és jelentés formájában tájékoztatják a fejlesztendő területekről.

Zárógondolatok

A MaReSz Fenntartható rendezvényszervezési útmutatójának elméleti részében igyekeztünk röviden összefoglalni mindazokat a tudnivalókat, amelyeket elegendőnek gondolunk ahhoz, hogy a rendezvényágazat bármely területén tevékenykedő szakemberek ágazatspecifikus fenntarthatósági ismereteit megalapozzuk. Úgy véljük, hogy az Útmutatóban – az elméleti és a gyakorlati részben együtt – található információk segítségével azok is elindulhatnak a fenntartható rendezvényszervezés útján, akik eddig idő vagy egyéb erőforrás hiányában háttérbe szorították ezt a témát.

Számos tudományos forrás megerősíti, hogy az egyéni cselekvés nem elegendő: közösségi összefogásra van szükség minden szinten a globális emberi civilizáció megőrzése, fenntartása érdekében. Ebben van fontos felelőssége a rendezvényszervező ágazat szereplőinek, a MICE-közösségnek is.

A MaReSz jelen Útmutatója is rámutat arra, hogy a fenntarthatóság ügye nem csak a környezeti szempontok miatt fontos. Az emberi civilizáció alapját azonban a természeti környezet, az éghajlati viszonyok jelentik. A klímaváltozás hatásai pedig közvetlenül és közvetett módon is veszélyeztetik az emberi civilizációt. Ráadásul, ezek a hatások nem lineárisak – vannak billenőpontok, amelyek után drámaian súlyosbodik a helyzet.

„A klíma fokozatos romlása mindaddig nem áll meg, amíg abba nem hagyjuk az összes üvegházgáz-kibocsátást. A szén-dioxid nagyon sokáig megmarad a légkörben (egy része akár több ezer évig is) tehát visszahűlni nem fogunk olyan gyorsan, mint amilyen tempóval melegedtünk. A klímaharc tehát pusztán azért folyik, hogy a helyzet a jövőben ne legyen a mostaninál rosszabb. ... Fontos, hogy ne dugjuk homokba a fejünket, hanem fogadjuk el a változást, ... mert csak így tudunk alkalmazkodni az új világhoz. Ez a fajta alkalmazkodás nem csupán a szakértők, „illetékesek” dolga, hanem minden intézmény, termelő, vállalat, illetve lakástulajdonos számára feladatot jelent, legyen szó új beruházásokról, termékváltásról vagy a működési modellek, szabályok újragondolásáról.” – áll Dr. Bart István klímapolitikai szakértő Napozószekek a Titanicon c. könyvében.

A könyv címe arra utal, hogy miközben a napozószekeket rendezgetjük a Titanicon, tehát lényegtelen dolgokkal foglalkozunk, rohanunk a jéghegy felé. Azonban, ha minden utas besegít, sikerülhet az irányváltás és elkerülhetjük az ütközést.

Kérjük, hogy tartson velünk a fenntartható rendezvényszervezés felé vezető úton, mellyel a globális emberi civilizáció fenntartásához is hozzájárul!

Töltse le és tanulmányozza a MaReSz Fenntartható rendezvényszervezési útmutató elméleti és gyakorlati részét is. A **Fenntartható rendezvényszervezési ellenőrzőlistát** minden rendezvény tervezésekor, lebonyolítása során és lezárásakor ajánlott használni. Segítségével végiggondolhatók a legfontosabb fenntarthatósági szempontok.

Írja alá a jelen Útmutatóval együtt közzétett **MaReSz Fenntartható rendezvényszervezési kódexet (továbbiakban Kódex)**, melyhez csatlakozási lehetőséget kínálunk mindenki számára, aki vállalja, hogy rendezvényszervezéssel összefüggő tevékenységét a MaReSz Útmutatója és a Kódexben foglaltak figyelembevételével végzi. A csatlakozás és a Kódex-logó használata nem minősítést, hanem szakmai elkötelezettséget jelent az aláíró számára.

Amennyiben nemzetközi szinten is elismert tanúsítványok megszerzése a cél, tanulmányozza a **Fenntartható Turizmus Világtanács** (angolul: Global Sustainable Tourism Council, röviden: GSTC) által a MICE szektorra kidolgozott **GSTC MICE Standard** fenntarthatósági szabványrendszert. A rendezvényhelyszínekre, rendezvényszervezőkre és rendezvényekre/kiállításokra kidolgozott kritériumrendszer hivatalos – a MaReSz fordításában a GSTC honlapján is publikált – [magyar verzióját elérhetővé tesszük annak érdekében](#), hogy ezzel is segítsük az iparági szereplők felkészülését a fenntarthatóbb működésre és a releváns nemzetközi tanúsítványok megszerzésére.

A MaReSz Fenntartható rendezvényszervezési útmutatóját rendszeresen frissítjük, különös tekintettel a vonatkozó szabályozási környezet változásaira.

¹A klímaváltozás nem az egyetlen égető fenntarthatósági probléma. A Potsdami Klímakutató Intézet kilenc fő bolygósztintű fenntarthatósági korlátot tart szemmel, melyek a következők: a klímaváltozás, a biodiverzitás pusztulása, a mikroműanyagok és mérgek terjedése, az erdők pusztulása, az édesvízháztartás felborulása, a bolygó foszfor- és nitrogénháztartásának felborulása, az óceánok elsavasodása, a légkör aeroszolterhelése és a légköri ózonréteg állapota. Az üvegházhatás kiemelkedik a határok közül, mert ez az a szteroid, ami a többi problémát turbófokozatba kapcsolja.”

Forrásjegyzék

1. Bart István: *Napozószékek a Titanicon – A klímaválságról magyar szemmel*
2. Budapesti Értéktőzsde: *ESG jelentési útmutató a Budapesti Értéktőzsde kibocsátói számára*: <https://www.bet.hu/Kibocsatok/Ajanlasok-kibocsatoknak/bet-esg-/esg-guide>
3. Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara: *Bridge to Benefits fenntarthatósági Mesterkurzus*: <https://nemzetkoziprojektek.bkik.hu/felelos-vallakozasok/bridge-to-benefits-mesterkurzus/>
4. EarthCheck: *Certification/ EarthCheck Certified*: <https://earthcheck.org/what-we-do/certification/earthcheck-certified/>
5. Effekteam 2024 júniusi munkacsoport-ülés beszámoló: *A hazai ESG-kerettörvénnyel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat ismertették a szabályozók*: <https://effekteam.hu/a-hazai-esg-kerettorvennyel-kapcsolatos-legfontosabb-tudnivalokat-ismertettek-a-szabalyozok/>
6. EFRAG: *EFRAG releases the Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs*: <https://www.efrag.org/en/news-and-calendar/news/efrag-releases-the-voluntary-sustainability-reporting-standard-for-nonlisted-smes>
7. Global Sustainable Tourism Council: *GSTC MICE Standards*: <https://www.gstc.org/gstc-criteria/gstc-mice-criteria/>
8. Green Key: <https://www.greenkey.global/>
9. Ifjúsági Vállalkozásélénkítő Egyesület: *ESG Körkép 2024 – A magyar vállalatok fenntarthatóságának helyzete és kilátásai*: https://vali.hu/static/ESG_K%C3%B6rk%C3%A9p_2024.pdf
10. International Trade Centre: *Standards Map App: Standard profile for EarthCheck Company Standard*: <https://standardsmap.org/en/factsheet/600/overview>
11. KÖVET Egyesület a Fenntartható Gazdaságért: *Zöld Rendezvény Minősítés*: <https://kovet.hu/szolgaltasok/zold-rendezyeny-minosites/>
12. Központi Statisztikai Hivatal: *Fenntartható Fejlődési Célok indikátorai*: <https://www.ksh.hu/s/kiadvanyok/fenntarthato-fejlodes-indikatorai-2023/sdg>
13. Külgazdasági és Külügyminisztérium: *Magyarország szerepvállalása az Egyesült Nemzetek Szervezetében*: <https://ensz.kormany.hu/agenda-2030>
14. Magyar Exportfejlesztési Ügynökség (HEPA): *Fenntartható Fejlődési Célok és a KKV-k*: https://issuu.com/pbkik/docs/hepa_kiadvanysorozat_08_fenntarthatosagi_kisokos_o
15. Magyar Gazdaságfejlesztési Ügynökség, ESG Csoport, Lenkey Péter szakmai tanácsadó előadása a MaReSz 2025.02.26-i szakmai napján: *A hazai ESG-felkészülésről: kötelezettségek, lehetőségek és előnyök a KKV szektor szemszögéből*
16. Magyar Gazdaságfejlesztési Ügynökség: *ESG oktatás és vállalkozásfejlesztési szolgáltatások*: <https://www.vali.hu/ESG>
17. Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács és Magyar Kereskedelmi és Iparkamara: *Fenntarthatósági Kézikönyv*: <https://play.google.com/books/reader?id=1o5sEAAAQBAJ&pg=GBS.PA2&hl=hu>
18. Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács: *Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2012-2024*: <https://eionet.kormany.hu/akadalymentes/download/1/26/71000/NFFT-HUN-web.pdf>

19. Nemzeti Fenntartható Fejlődési Tanács: *Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia 2025-2036 (tervezet)*: https://www.nfft.hu/documents/d/nfft/nffs2_2-0_skv_20240821-pdf
20. Nemzeti Jogszabálytár: *2023. évi CVIII. törvény a fenntartható finanszírozás és az egységes vállalati felelősségvállalás ösztönzését szolgáló környezettudatos, társadalmi és szociális szempontokat is figyelembe vevő, vállalati társadalmi felelősségvállalás szabályairól és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról*: <https://njt.hu/jogszabaly/2023-108-00-00.12#C1>
21. Szabályozott Tevékenységek Felügyeleti Hatósága: *ESG hatósági tevékenység*: <https://sztfh.hu/tevekenysegek/esg-hatosagi-tevekenyseg/>
22. Wikipedia: *EarthCheck*: <https://en.wikipedia.org/wiki/EarthCheck>

Ábrák forrása:

1. ábra

UNICEF/ Fenntartható fejlődés: A fenntartható fejlődés három – környezeti, társadalmi, gazdasági – pillérének kapcsolata: <https://unicef.hu/klimahosok-program-educacios-anyagok-fenntarthato-fejlodes>

2. ábra:

Alapvető Jogok Biztosának Hivatala: ENSZ Fenntartható Fejlődési Célok (Sustainable Development Goals, SDGs): <https://www.ajbh.hu/-/ensz-fenntarthato-fejlodesi-celok-sustainable-development-goal-sdg->

3. ábra:

Magyar Exportfejlesztési Ügynökség (HEPA): Fenntartható Fejlődési Célok és a KKV-k/ SDG-k megvalósítása vállalati szemszögből: https://issuu.com/pbkik/docs/hepa_kiadvanysorozat_08_fenntarthatosagi_kisokos_o

4. ábra:

Magyar Gazdaságfejlesztési Ügynökség: ESG oktatás és vállalkozásfejlesztési szolgáltatások/Az ESG a vállalkozások életében/Környezeti, társadalmi és vállalatirányítási szempontok /Az ESG jelentéstételhez három pilléren belül vizsgálják a vállalkozások fenntarthatósági mutatóit, alapvetően az ábrán jelzett tényezőkre kiterjedően: <https://vali.hu/ESG/Vallalkozasok>

5. ábra:

Dia a Magyar Gazdaságfejlesztési Ügynökség, ESG Csoport, Lenkey Péter szakmai tanácsadó előadásából a MaReSz 2025.02.26-i szakmai napján: A hazai ESG-felkészülésről: kötelezettségek, lehetőségek és előnyök a KKV szektor szemszögéből/ A Kormány támogatási eszközei az ESG megfelelés elősegítése érdekében KKV-knek.

